ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 24ης Οκτωβρίου 1996 *

Στην υπόθεση C-335/95,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του cour du travail de Liège (Βέλγιο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti)

και

Michel Picard,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 36 του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 περί της εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 86),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann και J. P. Puissochet, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: A. La Pergola
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— το Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti), εκπροσωπούμενο από τον P. van Glabeke, αναπληρωτή σύμβουλο,

— ο Picard,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον A. de Bourgoing, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τη Μ. Πατακιά, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Ιουλίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1995, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Οκτωβρίου 1995, το cour du travail de Liège υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177

της Συνθήκης ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 36 του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 περί της εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 86), στο εξής: κανονισμός 574/72).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του βελγικού Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (εθνικού ιδρύματος κοινωνικής ασφαλίσεως των μη μισθωτών εργαζομένων, στο εξής: Inasti) και του Picard, Γάλλου υπηκόου, κατοίκου Βελγίου, σχετικά με την ημερομηνία από την οποία ο Picard έχει δικαίωμα συντάξεως γήρατος από το Inasti.

3 Από τη δικογραφία της υποθέσεως της κύριας δίκης προκύπτει ότι ο Picard, γεννηθείς στις 24 Δεκεμβρίου 1931, εργάστηκε στη Γαλλία επί πολλά έτη, καθώς και στο Βέλγιο από την 1η Ιανουαρίου 1981 έως τις 30 Ιουνίου 1982 και από την 1η Ιανουαρίου 1985 έως τις 31 Μαρτίου 1988. Λίγο πριν συμπληρώσει το εξηκοστό έτος της ηλικίας του, ο Picard υπέβαλε, στις 11 Απριλίου 1991, αίτηση χορηγήσεως συντάξεως γήρατος στον αρμόδιο γαλλικό φορέα, ο οποίος δέχθηκε την αίτησή του και του χορήγησε σύνταξη από 1ης Ιανουαρίου 1992.

4 Ακολούθως, κατόπιν ρητής υποδείξεως των γαλλικών διοικητικών αρχών, ο Picard υπέβαλε, στις 11 Ιουνίου 1992, μέσω των δημοτικών υπηρεσιών του Verviers (Βέλγιο), αίτηση πρόωρης συνταξιοδοτήσεως στον αρμόδιο βελγικό οργανισμό, το Inasti. Ο φορέας αυτός απέρριψε αρχικά την αίτηση του Picard με την αιτιολογία ότι δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη χορήγηση συντάξεως δυνάμει του βελγικού δικαίου. Στη συνέχεια, αφού πληροφορήθηκε ότι ο αρμόδιος γαλλικός φορέας είχε χορηγήσει σύνταξη στον Picard, το Inasti εξέδωσε νέα απόφαση, με την οποία του αναγνώρισε δικαίωμα αναλογικώς επιμερισμένης συντάξεως, από 1ης Ιουλίου 1992, βάσει των ασφαλιστικών περιόδων που είχαν συμπληρωθεί στη Γαλλία.

5 Όσον αφορά τον χρόνο ενάρξεως καταβολής της συντάξεως, το Inasti στηρίζει την απόφασή του στην εφαρμοστέα βελγική νομοθεσία, η οποία προβλέπει, αφενός, ότι η αίτηση χορηγήσεως συντάξεως πρέπει να υποβάλλεται στις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές του τόπου κατοικίας του αιτούντος και, αφετέρου, ότι η σύνταξη γήρατος δεν μπορεί να αρχίσει να καταβάλλεται πριν από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται του μήνα υποβολής της αιτήσεως.

6 Κατά της αποφάσεως του Inasti ο Picard άσκησε προσφυγή με την οποία αμφισβήτησε τόσο τον υπολογισμό της βελγικής συντάξεως όσο και την ημερομηνία ενάρξεως καταβολής της (1η Ιουλίου 1992).

7 Με απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 1994, το tribunal du travail de Verviers επικύρωσε την απόφαση του Inasti όσον αφορά το ποσό της συντάξεως που αναγνωρίστηκε στον Picard. Ωστόσο, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 36, παράγραφος 4, του κανονισμού 574/72, ότι η βελγική σύνταξη έπρεπε να αρχίσει να καταβάλλεται από 1ης Ιανουαρίου 1992, δηλαδή από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκε στον Picard σύνταξη γήρατος από τον αρμόδιο γαλλικό φορέα.

8 Το άρθρο 36, παράγραφος 4, του κανονισμού 574/72 έχει ως εξής:

«Μια αίτηση παροχών που υποβλήθηκε στον φορέα ενός κράτους μέλους επιφέρει αυτόματα την ταυτόχρονη εκκαθάριση των παροχών δυνάμει των νομοθεσιών όλων των κρατών μελών, τις προϋποθέσεις των οποίων πληροί ο αιτών, εκτός αν, σύμφωνα με το άρθρο 44, παράγραφος 2, του κανονισμού, ο αιτών επιθυμεί να ανασταλεί η εκκαθάριση των παροχών γήρατος που δικαιούται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών.»

9 Το Inasti άσκησε ενώπιον του cour du travail de Liège έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως ως προς το σημείο αυτό, υποστηρίζοντας ότι, σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 1, του κανονισμού 574/72, ο Picard δεν μπορούσε να λάβει, κατ' εφαρμογήν της βελγικής νομοθεσίας, μια αναλογικώς επιμερισμένη σύνταξη γήρατος παρά από 1ης Ιουλίου 1972.

10 Το άρθρο 36, παράγραφος 1, του κανονισμού 574/72 προβλέπει τα εξής:

«Για να λάβει παροχές δυνάμει των άρθρων 40 έως 51, εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 35 του κανονισμού εφαρμογής, ο αιτών υποχρεούται να υποβάλει αίτηση στον φορέα του τόπου κατοικίας σύμφωνα με τις διατυπώσεις που προβλέπονται από τη νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός. Αν ο μισθωτός ή μη μισθωτός δεν έχει υπαχθεί στη νομοθεσία αυτή, ο φορέας του τόπου κατοικίας διαβιβάζει την αίτηση στον φορέα του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου ο ενδιαφερόμενος υπήγετο τελευταία, προσδιορίζοντας την ημερομηνία κατά την οποία υποβλήθηκε η αίτηση. Η ημερομηνία αυτή θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως στον τελευταίο φορέα.»

11 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Θεσπίζει η παράγραφος 4 του άρθρου 36 του κανονισμού 574/72 αυτοτελή γενικό κανόνα εφαρμοστέο ανεξαρτήτως της τηρήσεως των διατάξεων των παραγράφων 1 έως 3 του ιδίου άρθρου;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, υποχρεούται ο μισθωτός ή μη μισθωτός, που δεν μπορεί να επιτύχει, χωρίς προηγούμενη αναγνώριση του δικαιώματος συντάξεως από τον αρμόδιο φορέα άλλου κράτους μέλους (εν προκειμένω του κράτους μέλους του οποίου είναι υπήκοος), την αναγνώριση δικαιώματος συντάξεως από τον αρμόδιο φορέα του κράτους κατοικίας του, να υποβάλει, παρά ταύτα, αίτηση στο κράτος κατοικίας του, προκειμένου οι εκκαθαρίσεις των παροχών να γίνουν ταυτόχρονα στα δύο αυτά κράτη;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

12 Η ένδικη διαφορά οφείλεται στο γεγονός ότι οι διατυπώσεις που τήρησε ο Picard για την υποβολή της αιτήσεώς του συνταξιοδοτήσεως δεν ανταποκρίνονται σε καμία από τις περιπτώσεις που προβλέπει το άρθρο 36, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού 574/72. Ενώ, κατά την παράγραφο 1, πρώτη περίοδο, του άρθρου αυτού, όφειλε να υποβάλει την αίτησή του στον φορέα του τόπου κατοικίας του, δηλαδή στο Βέλγιο, ο ενδιαφερόμενος την υπέβαλε απευθείας στον αρμόδιο γαλλικό φορέα.

13 Το Inasti υποστηρίζει ότι από το άρθρο 36, παράγραφος 1, του κανονισμού 574/72 προκύπτει σαφώς ότι η βελγική σύνταξη γήρατος που χορηγήθηκε στον Picard δεν μπορούσε, σύμφωνα με την εφαρμοστέα βελγική νομοθεσία, να αρχίσει να καταβάλλεται πριν από την 1η Ιουλίου 1992, δεδομένου ότι η αίτηση συνταξιοδοτήσεως είχε υποβληθεί στις 11 Ιουνίου 1992.

14 Το Inasti θεωρεί επίσης ότι το άρθρο 36, παράγραφος 4, δεν απαγορεύει την ερμηνεία αυτή, στο μέτρο που, κατά την άποψή του, η ταυτόχρονη εκκαθάριση των παροχών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνον υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών έχει υποβάλει εγκύρως την αίτησή του, σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 1, του κανονισμού 574/72, προϋπόθεση η οποία δεν πληρούνταν εν προκειμένω πριν από τις 11 Ιουνίου 1992.

15 Συγκεκριμένα, το Inasti φρονεί ότι ο κανόνας του άρθρου 36, παράγραφος 4, του κανονισμού 574/72 συμπληρώνει απλώς τις διατάξεις της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου και ότι η αποστολή του περιορίζεται στον καθορισμό των αποτελεσμάτων των αιτήσεων που υποβάλλονται σύμφωνα με τις διατυπώσεις που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές.

16 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

17 Πράγματι, επιβάλλεται να τονιστεί ότι η αίτηση χορηγήσεως συντάξεως γήρατος που υπέβαλε ο Picard διέπεται από το άρθρο 44, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6, στο εξής: κανονισμός 1408/71), το οποίο ορίζει ότι «(...) όταν ο μισθωτός ή μη μισθωτός υποβάλλει αίτηση εκκαθαρίσεως παροχών, λαμβάνονται υπόψη για τη διαδικασία εκκαθαρίσεως των παροχών αυτών όλες οι νομοθεσίες που ίσχυσαν για τον εν λόγω μισθωτό ή μη μισθωτό».

18 Αφ' ης στιγμής αίτηση εκκαθαρίσεως υποβληθεί σε φορέα κράτους μέλους, σ' αυτόν εναπόκειται, σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης και το άρθρο 84 του κανονισμού 1408/71, να συνεργαστεί με τους αρμόδιους φορείς των άλλων κρατών μελών, προκειμένου να προβεί στις πράξεις εκκαθαρίσεως και αναλογικού επιμερισμού.

19 Όπως ορθώς τονίζει η Γαλλική Κυβέρνηση, από το άρθρο 86 του κανονισμού 1408/71 προκύπτει ότι η ημερομηνία αναφοράς, από την οποία οι φορείς των κρατών μελών προβαίνουν στις πράξεις εκκαθαρίσεως και αναλογικού επιμερισμού, είναι η ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως στον φορέα στον οποίο απευθύνεται ο ενδιαφερόμενος. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή προβλέπει ότι «οι αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές, οι οποίες κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας κράτους μέλους πρέπει να υποβληθούν εντός καθορισμένης προθεσμίας προς την αρχή, τον φορέα ή το δικαστήριο του κράτους αυτού, γίνονται δεκτές, αν υποβληθούν εντός της ίδιας προθεσμίας προς αντίστοιχη αρχή, φορέα ή δικαστήριο άλλου κράτους μέλους. Στην περίπτωση αυτή, η επιληφθείσα αρχή, ο φορέας ή το δικαστήριο διαβιβάζει αμελλητί τις αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές αυτές προς την αρμόδια αρχή, τον φορέα ή το δικαστήριο του πρώτου κράτους, είτε απευθείας είτε κατόπιν μεσολαβήσεως των αρμοδίων αρχών των ενδιαφερομένων κρατών. Η ημερομηνία, κατά την οποία οι αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές αυτές υποβλήθηκαν προς την αρχή, τον φορέα ή το δικαστήριο του δεύτερου κράτους, θεωρείται ως η ημερομηνία υποβολής τους προς την αρμόδια αρχή, τον αρμόδιο φορέα ή το αρμόδιο δικαστήριο».

20 Επομένως, διαπιστώνεται ότι ο κανονισμός 1408/71 θεσπίζει σαφώς την αρχή της ταυτόχρονης εκκαθαρίσεως των παροχών εφόσον έχει υποβληθεί αίτηση σε φορέα κράτους μέλους, ενώ η ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως αυτής αποτελεί την ημερομηνία αναφοράς για τη διενέργεια των πράξεων εκκαθαρίσεως των παροχών για όλους τους ενδιαφερομένους φορείς.

21 Δεδομένου ότι οι διατάξεις του άρθρου 36 του κανονισμού 574/72 αποτελούν μέρος ενός κανονισμού εφαρμογής, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως του βασικού κανονισμού. Πράγματι, δεν θα μπορούσαν να εμποδίσουν την πλήρη απόλαυση δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από τον κανονισμό 1408/71.

22 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι το άρθρο 36, παράγραφος 4, του κανονισμού 574/72 προβλέπει ρητά ότι αίτηση παροχών που υποβάλλεται στον φορέα κράτους μέλους συνεπάγεται αυτόματα την ταυτόχρονη εκκαθάριση των παροχών δυνάμει των νομοθεσιών όλων των εμπλεκομένων κρατών μελών.

23 Επιπλέον, το άρθρο 36, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 574/72 επιβεβαιώνει επίσης την επιλογή της ημερομηνίας υποβολής της αιτήσεως σε φορέα κράτους μέλους ως ημερομηνίας αναφοράς.

24 Ασφαλώς, το άρθρο 36, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 574/72 επιβάλλει στον αιτούντα την υποχρέωση να υποβάλει την αίτησή του στον φορέα του τόπου κατοικίας του.

25 Ωστόσο, όπως υπογράμμισε το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 1993, C-275/91, Iacobelli (Συλλογή 1993, σ. I-523, σκέψη 13), πρέπει να τονιστεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 36 του κανονισμού 574/72 είναι διαδικαστικής φύσεως. Έχουν θεσπιστεί προς τον σκοπό διοικητικής απλοποιήσεως, προκειμένου να απαλλάξουν τους διακινούμενους εργαζομένους που μπορούν να προβάλουν δικαιώματα σε διάφορα κράτη μέλη από

την υποχρέωση να υποβάλουν αίτηση χορηγήσεως των παροχών τις οποίες μπορούν να αξιώσουν στους φορείς καθενός από αυτά τα κράτη (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 1976, 108/75, Balsamo, Συλλογή τόμος 1976, σ. 155, σκέψη 9, και της 9ης Νοεμβρίου 1977, 41/77, Warry, Συλλογή τόμος 1977, σ. 651, σκέψη 28). Η προβλεπόμενη στο άρθρο 36, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, υποχρέωση του διακινουμένου εργαζομένου να υποβάλει την αίτησή του για την καταβολή παροχών στον εγγύτερα ευρισκόμενο φορέα, δηλαδή σ' εκείνον του τόπου κατοικίας του, ανάγεται σ' αυτήν τη μέριμνα διοικητικής απλοποιήσεως.

26 Επομένως, η παράβαση της υποχρεώσεως που επιβάλλει το άρθρο 36, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 574/72, που αποτελεί συμπληρωματικό διαδικαστικό κανόνα, δεν μπορεί να εμποδίσει την εκκαθάριση των επίμαχων παροχών, σύμφωνα με το άρθρο 44, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71, κατά την ημερομηνία υποβολής αιτήσεως σε φορέα κράτους μέλους.

27 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 36, παράγραφος 4, του κανονισμού 574/72, το οποίο προβλέπει την ταυτόχρονη εκκαθάριση των παροχών αφ' ης στιγμής υποβάλλεται αίτηση χορηγήσεως παροχών σε φορέα κράτους μέλους, θεσπίζει αυτοτελή διαδικαστικό κανόνα εφαρμοστέο ανεξαρτήτως της τηρήσεως των διατάξεων των παραγράφων 1 έως 3 του ιδίου άρθρου.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

28 Ενόψει της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση του δευτέρου ερωτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

29 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν

αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1995 το cour du travail de Liège, αποφαίνεται:

Το άρθρο 36, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 περί της εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983, το οποίο προβλέπει την ταυτόχρονη εκκαθάριση των παροχών αφ' ης στιγμής υποβάλλεται αίτηση χορηγήσεως παροχών σε φορέα κράτους μέλους, θεσπίζει αυτοτελή διαδικαστικό κανόνα εφαρμοστέο ανεξαρτήτως της τηρήσεως των διατάξεων των παραγράφων 1 έως 3 του ιδίου άρθρου.

Moitinho de Almeida Gulmann Puissochet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Οκτωβρίου 1996.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τρίτου τμήματος

J. C. Moitinho de Almeida